

UNIE PRO ŘEKU MORAVU

UNION FOR THE MORAVA RIVER

občanské sdružení se sídlem: Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky, info@uprm.cz, www.uprm.cz

Kontaktní adresa:

Mgr. Michal Krejčí
Unie pro řeku Moravu, Olomouc
Hrubá Voda 10, 783 61 Hlubočky
tel.: 585 204 495, mobil: 731 058 206
skype: unie.pro.reku.moravu.olomouc
hruba.voda@centrum.cz; www.uprm.cz

V Hrubé Vodě dne 10. dubna 2009

Adresát:

Šindlar s.r.o.

Luční 460

500 03 Hradec Králové

Věc: MVE Lesnice na řece Moravě, obtokové koryto – studie projektových parametrů

Vážení, dne 9. dubna 2009 jsme obdrželi Vaši žádost o vyjádření ke studii projektových parametrů obtokového koryta, které by mělo být součástí záměru stavby nového jezu a MVE Lesnice na řece Moravě. Přílohou žádosti je vlastní studie projektových parametrů s přílohami.

Ačkoli ve své žádosti píšete, že „předmětem žádosti o stanovisko je pouze záměr zřízení obtokového koryta“ a nikoliv „vlastní stavba vakového jezu a MVE“, tak z věcné povahy dopadů celého záměru na řeku Moravu a její biotu nelze tyto dvě věci dle našeho názoru oddělovat. Vyjadřujeme se proto k celému záměru – tj. stavbě jezu, MVE a obtoku – jako nedílnému funkčnímu celku.

Při započetí Vašich prací na studii projektových parametrů se dne 4. 2. 2009 konala na Správě CHKO LP pracovní schůzka k projednání koncepce záměru na řešení obtokového koryta, jako plnohodnotné kompenzace (viz bod 2 záznamu z tohoto jednání) vlivu výstavby jezu a MVE na tok Moravy a jeho biotu (prioritně pak ZCHDŽ ryb). Na základě tohoto jednání jsme vydali toto předběžné stanovisko:

„Unie pro řeku Moravu (UPRM) považuje výše nastíněné řešení za potencionálně přijatelnou variantu, která uspokojivým způsobem zajistí migraci ryb (a dalších na vodu vázaných živočichů) kolem nového jezu a zejména vytvoří vhodné náhradní biotopy, které určitým způsobem budou kompenzovat zánik biotopu tekoucí vody – řeky Moravy, jež bude ovlivněn jezovým vzduťm.

Problematický zůstává horní úsek vytvořeného vzduť (nad silničním mostem), který vzhledem k změněným biotopickým podmínkám (nevhodné prostředí) představuje jistý typ migrační bariéry pro vybrané druhy ryb (např. vranku). Tento negativní faktor je při dalším řešení projektu třeba eliminovat (např. zkrátit či posunout jezové vzduť pod profil silničního mostu), jinak nebudou navržená kompenzační opatření (tj. přírodě blízký obtok) funkční.

Za naprosto nezbytnou podmínku pro realizaci záměru považuje UPRM trvalé zabezpečení minimálního zůstatkového průtoku v hodnotě $3,0 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, který by v plné výši měl být převáděn novým obtokovým korytem.“

Uvedené stanovisko považujeme stále za platné, vzhledem k vypracované studii je však zapotřebí k němu doplnit další komentář.

Především „výše nastíněným řešením“, které bylo na pracovním jednání ze strany zpracovatele studie projektových parametrů popisováno, bylo takové řešení, které bude eliminovat negativní důsledky záměru výstavby jezu a MVE (tj. vytvoření vzdutí o délce 800 m = nežádoucí změna biotopu a migrační bariéra) ve svém celku. Pro takovéto řešení byly, vedle výsledného návrhu obsaženého ve studii, zpracovatelem předkládány tyto základní možnosti:

- posunutí profilu jezu a MVE níže po toku Moravy a/nebo snížení výšky nového jezu, přičemž tato opatření měla docílit toho, aby jezem vytvořené vzdutí končilo před silničním mostem Zábřeh – Lesnice,
- variantně zvýšit niveletu dna Moravy v horní části vzdutí (tj. nad silničním mostem), tak aby zde i po výstavbě jezu zůstal zachován biotop přirozeně tekoucího toku,
- či dále variantně prodloužit obtokové rameno i nad silniční most, tak aby svým vyústěním zasahovalo až nad vytvořené vzdutí.

Předložené řešení obtoku, tj. především návrh paralelního koryta Moravy, je ze strany zpracovatele navrženo na velmi vysoké úrovni. Pokud by vzdutí nového jezu končilo před silničním mostem Zábřeh – Lesnice, tak by pak tento návrh byl akceptovatelný jako plnohodnotné kompenzační a migrační řešení negativních důsledků výstavby jezu a MVE Lesnice.

Ve skutečnosti (tj. dle aktuálního investičního záměru stavby jezu a MVE Lesnice) bude vytvořené vzdutí dosahovat několik set metrů nad opakovaně zmíněný silniční most. Tento úsek řeky je nezanedbatelnou částí říčního ekosystému Moravy. V případě vzniku umělého vzdutí bude tok v tomto prostoru potamalizován a bude představovat jistý typ migrační bariéry pro některé zde se vyskytující druhy ryb (včetně vranky obecné). Tyto poškozující změny nejsou pro tento úsek řeky návrhem studie projektových parametrů nijak kompenzovány a funkčně řešeny. Sledované cíle – kompenzace vlivů stavby na říční ekosystém a zajištění migrace říčních ryb – jsou tedy dosahovány pouze částečně a ve svém důsledku nejsou v celku plně funkční.

V případě realizace stavby jezu a MVE Lesnice na řece Moravě by došlo z ekologického hlediska ke kanalizaci vodního toku – tj. k vytvoření uměle zavzdutého úseku bez možnosti přirozeného vývoje koryta. Takováto drastická míra odpřírodnění řeky, byť v současnosti stále upraveného toku, musí být dle našeho názoru plnohodnotně kompenzována, a to v celém rozsahu svých nepříznivých vlivů. Zpracovaná studie projektových parametrů takovouto kompenzací nenabízí (viz text výše).

Za velmi problematické považujeme ve studii projektových parametrů navržené dělení průtoků mezi tokem Moravy a obtokovým korytem. „Navrhovaná diferenciací běžných průtoků v závislosti na kolísání průtoku v hlavním korytě“ (viz str. 7 průvodní zprávy studie a především pak příloha 16.7.) by v praxi vyžadovala takřka neustálou manipulaci na vtokovém objektu, která by byla prakticky neproveditelná a nekontrolovatelná. Jde také o nepochopení účelu minimálního zůstatkového průtoku (MZP) v dané lokalitě, který má zabezpečovat základní ekologické a vodohospodářské funkce vodního toku. Tyto funkce by mělo, jako k tomuto účelu vytvořené kompenzační opatření, právě plnit obtokové koryto – tento tok by zde totiž měl představovat přirozeně tekoucí ekosystém říčního toku, a to náhradou za vzdutím zničený původní úsek řeky. Situace je zde tedy obdobná (i když v důsledku opačná) jako u úseků toků, které jsou derivovány laterálními náhony, s tím že základní a ekologické

funkce toku jsou v těchto případech zajišťovány v původním (mateřském) toku. V případě lokality Lesnice by mělo ekologickou úlohu původního toku převzít obtokové koryto. Proto zde tedy nelze v žádném případě snižovat hodnotu MZP pod úroveň $2,84 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Hodnota MZP v obtokovém korytě by měla být automaticky zajišťována v závislosti na úrovni hladiny stálého nadržení v nadjezí nového jezu a vtok do obtoku by měl být zcela volný (tj. bez možnosti manipulace a regulace průtoku).

Vzhledem k výše popsaným a přetrvávajícím problémům při hledání plnohodnotné ekologické kompenzace záměru stavby jezu a MVE Lesnice na řece Moravě nadále trvá Unie pro řeku Moravu na svém základním stanovisku, které k danému záměru prezentuje od počátku jeho projednávání:

- výstavba nového jezu na řece Moravě je škodlivým zásahem do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů – vranky obecné, mníka jednovousého a mihule potoční. Úsek řeky ovlivněný plánovaným jezovým vzdutím bude mít zcela odlišné prostředí (biotop) od stávajícího proudného úseku toku.

- výstavba nového jezu vytvoří migrační bariéru pro ryby a další vodní živočichy. Nový jez a jím vytvořené vzdutí představují fragmentaci toku se všemi jejími negativními dopady na rybí populace.

Z výše uvedených důvodů zastává Unie pro řeku Moravu stanovisko, že požadovaný záměr nelze povolit, protože pro vydání potřebných výjimek z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů nejsou naplněny zákonné předpoklady.

S pozdravem

UNIE PRO ŘEKU MORAVU
UNION FOR THE MORAVA RIVER

Sídlo: Hrubá Voda 10, 783 61 Hhbočky
IČO: 60552417, DIČ: CZ 60552417
Česká spořitelna a.s., č.ú.1345338319/0800
www.uprm.cz, info@uprm.cz, 585 204 495

.....
Mgr. Michal Krejčí
předseda Rady mluvčích
Unie pro řeku Moravu

Na vědomí (elektronickou poštou):

- Krajský úřad Olomouckého kraje, Odbor životního prostředí a zemědělství, oddělení ochrany přírody, RNDr. Miroslava Kudýnová
- Městský úřad Zábřeh, odbor správní, odd. ŽP, Masarykovo nám. 6, 789 01 Zábřeh, Ing. Tomáš Černý
- Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Husova ul. 904/5, 784 01 Litovel, Mgr. Ondřej Dočkal
- Agentura ochrany přírody a krajiny, středisko Olomouc, Lafayettova 13, 779 00 Olomouc, Mgr. Jan Koutný
- Český rybářský svaz, VÚSpSMaS, Jahnova 14, 709 00 Ostrava 1, Mgr. Daniel Gebauer
- EKOZDROJE MORAVA s.r.o., náměstí Osvobození 254/24, 789 01 Zábřeh, Libor Smékal, jednatel